

Till Landsbygds- och
Infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

kopia: li.eu-fonder.28@regeringskansliet.se

Remissvar Dnr LI2025/01620

EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning COM(2025) 560 för perioden 2028–2034

Detta yttrande samlar synpunkter från Svenska Betodlarna ek för. (Betodlarna). Föreningen representerar Sveriges ca 1 000 sockerbetsodlare. Tillsammans odlar medlemmarna i föreningen nära 25 000 hektar sockerbetor vilka processas till cirka 275 000 ton socker. Det motsvarar ungefär den svenska årliga sockerkonsumtionen och socker är därmed ett av få livsmedel som Sverige är självförsörjande på.

Betodlarna är organisationsmedlem i LRF. Utöver nedan lämnade synpunkter stödjer vi till fullo de remissvar som lämnats av LRF.

Huvudbudskapet i detta svar sammanfattas i tre punkter nedan och beskrivs därefter mer utförligt.

Budgeten för CAP behöver, åtminstone, vara oförändrad, för att bidra till lönsam och konkurrenskraftig livsmedelsproduktion. Villkoren måste säkerställa att gårdsstödet effektivt fördelas till de jordbrukare som aktivt producerar livsmedel. Ingen differentiering eller "capping" av gårdsstödet, all lantbruksproduktion är lika mycket värd oavsett var och av vem den produceras.

Säkerställ att flexibiliteten och medlemsländernas möjlighet till nationell anpassning, t.ex. tillhandahålla kopplade inkomststöd till särskilda sektorer eller produkter, inte riskerar snedvrیدا konkurrensen på EUs öppna marknad.

Betodlarna ställer sig bakom kommissionens övergripande målsättning om att "den nya gemensamma jordbrukspolitiken ska bli en enklare och mer målinriktad gemensam politik för unionen, med större flexibilitet för jordbrukarna och en övergång från krav till incitament för jordbrukarna". Vi är dock kritiska till hur delar av förslaget ska bidra till CAPS grundläggande syfte, dvs. att (citerat https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_sv, 2025-12-17)

- "stödja jordbrukarna och förbättra jordbrukets produktivitet för att säkra tillgången på livsmedel till rimliga priser
- se till att EU:s jordbrukare kan försörja sig
- bidra till en hållbar förvaltning av naturresurser och kampen mot klimatförändringarna
- bevara landsbygden och landskapet i EU
- hålla landsbygden levande genom att främja jobb i jordbruket, den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin och andra närliggande näringar."

Inledningsvis vill vi poängtera att vi motsätter oss en minskning av den totala budgeten för CAP. En övergripande synpunkt på förslaget är också behovet av minskad administration, både på gårdsnivå och hos myndighet (regional och nationell). Så mycket pengar som möjligt av budgeten ska hamna hos jordbrukarna för att producera livsmedel på ett hållbart och säkert sätt.

Typer av stöd och prioriterade områden

Förslaget fastställer ett antal interventioner och typer av stöd som den gemensamma jordbrukspolitiken från och med 2028 ska omfatta. Vi ser en överhängande risk med en lång lista av stödformer i kombination med den föreslagna minskade budgeten.

Vid en minskad budget för CAP finns ej utrymme att ha kvar alla de ersättningar som finns idag eller utöka med fler typer av ersättningar inom ramen för CAP. Det skulle riskera att ersättningsbeloppen blir så låga att de ej står i relation till den insats som krävs för att få ersättningen. De ersättningar som bidrar mest till att fylla CAPs grundläggande syfte (se ovan) är de ersättningar som ska prioriteras.

Som utgångsläge ska enbart de ersättningar som gynnar aktiv brukande prioriteras. Med aktivt brukande menar vi aktiv produktion av livsmedel och förnödenheter.

Både gårdsstöd och andra stöd bör kopplas till det aktiva brukandet och lantbruksproduktionen för att CAPs syfte ska uppnås. Gårdsstödet och de nuvarande ersättningarna för t.ex. precisionsjordbruk och kolinlagring och minskat kväveläckage är både produktionsgynnande och innebär åtgärder som är bra för miljön. Även djurvälståndersättningar och miljöersättningar för betesmarker och skydds zoner är tydligt kopplade till produktionsbrukandet. Detta är ersättningar som bör finnas kvar.

Gårdsstöd (arealbaserat inkomststöd) bör minimeras för mark som inte bidrar till livsmedelsproduktion, som exempel ifrågasätts ersättning till träda (grödkod 60) och extensiv vall (grödkod 49) och blommande åkermark. Gårdsstöd på sådan mark ska inte ges alternativt vara villkorad ansökan om relevant miljöersättning.

Avtagande arealbaserat stöd och differentiering

För att uppnå syftet med CAP har det ingen betydelse av vem eller var lantbruksproduktion sker. Differentiering och avtagande arealbaserade stöd, så kallad "capping", fyller inte något syfte då stora produktionsenheter är lika värdefulla för

lantbruksproduktionen som mindre. Detsamma gäller unga och gamla lantbrukare som kan bidra på motsvarande sätt.

Vad gäller större enheter är de dessutom värdefulla arbetsgivare på landsbygden. De erbjuder viktiga platser både för de som önskar anställning framför eget företagande och för unga och nya lantbrukare för att skaffa sig erfarenhet för att sedan kunna starta eget lantbruksföretag.

Vad gäller styrning av stöd från äldre (ålderspensionärer) till yngre krävs andra styrmedel. Det räcker inte att ändra i jordbruksstöden för att fler unga ska bli aktiva i näringen, se vidare under rubriken "Generationsskifte och unga jordbrukare".

Ska specifika grupper eller geografiska områden stimuleras med extra bidrag och extra stimulans inte tydligt är kopplat till en tryggad hållbar livsmedelsproduktion bör sådana stöd finansieras med andra medel än CAP-medel.

Kopplade inkomststöd och "åternationalisering"

Den åternationalisering som föreslås i förslaget om CAP 2028–2034 är en mycket riskabel riktning för CAP. Positivt med en större frihet för medlemsländerna är en ökad möjlighet att anpassa CAP till nationella förutsättningar. Den större friheten ökar även risken för snedvriden konkurrens inom EUs öppna marknad. Detta blir tydligast för förslaget om möjlighet till större andel kopplade stöd. Vi ser idag exempel på detta inom betodlingen där kopplade stöd i vissa länder påverkar de svenska betodlarnas möjlighet att konkurrera. Vi menar att kopplade inkomststöd inte bör vara en del av EUs gemensamma jordbrukspolitik, CAP.

Generationsskifte och unga jordbrukare

För att föryngra jordbrukarkåren kan rådgivning kring generationsväxling och föryngring vara viktiga verktyg. Det är också viktigt att eventuella stöd som ska vara till nya/unga jordbrukare kan beviljas och betalas ut i den kritiska uppstartsfasen och inte, som idag, blir en ersättning som betalas ut när man redan etablerat sig.

Det räcker inte att ändra i jordbruksstöden för att locka fler unga och nya till näringen. Precis som för andra investeringar i lantbruket behövs långsiktiga finansieringsmodeller, minst 20-årsperspektiv som gör det möjligt för unga och nya lantbrukare att starta lantbruksföretag. Att starta lantbruk, oavsett om det är i samband med generationsskifte eller annat övertagande av lantbruksfastighet, kräver stora mängder kapital. Finansieringsmodeller kan dock inte finansieras via CAP då tidshorisonten för CAP är för kort och opålitligt som finansiellt instrument.

Utöver finansiella förutsättningar behövs strukturer för att det ska vara möjligt att kombinera lantbruk med familjeliv och så vidare. För att detta ska vara möjligt är en aktiv och attraktiv landsbygd med välutbyggd infrastruktur viktigt. Utveckling av en aktiv och attraktiv landsbygd kan inte finansieras inom ramen för CAP.

Det är slutligen viktigt att det är attraktivt att vara lantbrukare. Vi tror inte att ett stödberoende ökar attraktiviteten.

Betodlarna välkomnar en fortsatt dialog.

Med vänliga hälsningar

Betodlarna

Jacob Bennet, Ordförande

Kontakt: Ida Lindell, ida.lindell@betodlarna.se